

hisz az angol *acre* nem egyezik meg a magyar *bolddal*.

Mindezek mellett a könyv a London-búvár olvasó számára kellemes kikapcsolódást jelenthet. A virtuális történelmi utazó érdekes benyomásokat szerez a megérkezés, a vásárlás, a látnivalók, az ünnepek, a londoni hírességek, a szórakozás és a mindennapi étkezés témaköreiben. Néhol a *Londoni pletykák* vagy az *Élet Londonban* alcímű szövegdobozokba illesztett *tidbit*-jellegű részletek üdítőek. Egy anekdota szerint például Richard Burbage egy este olyan hatásosan formálta meg III. Richárdot, hogy a nézők között egy csinos

hölgy azonnal beleszeretett, és megkérte a színészt, keresse fel őt. „Amikor Shakespeare hallotta, hogy mi-
ben állapodtak meg, megelőzte a színészt. Éppen a hölgygel foglalkozott, amikor hír jött, hogy III. Richárd az ajtóban áll. Mire Shakespeare ki-
üzent, hogy Hódító Vilmos előbb volt, mint III. Richárd.” A kartonpa-
pírra nyomott, igényes kivitelezésű könyv sajnos csak helyenként nyújt a fenti történethez hasonló, szóra-
kozottató élményt.

TÁRNOK ATTILA

(Fordította Jutai Péter, Scolar Kiadó,
Budapest, 2010, 152 oldal, 3500 Ft)

Művészet

NAGY T. KATALIN: *Kopasz Tamás*

Ha valaki nincs teljesen tisztában a *gesztusfestészet* szó jelentésével, és fel-
üt egy művészeti lexikont, a követke-
zőt olvashatja: ösztönös kézmozdu-
latokkal való festés, olyan mozdu-
latokkal, amelyek a művész jelenlegi
érzéseit tükrözik.

A szikár leírás fogalmilag tisztáz-
za, mit jelent e festészeti stílus, de ha
valaki meg is akarja érteni, akkor ér-
demes megismerkednie Kopasz Ta-
más eddigi munkásságával. Erre jó
alkalom, hogy megjelent a művésze-
téről szóló könyv a nemrég indult
Hungart sorozat részeként.

A gesztusfestészet mindig is vi-
haros érzelmeket váltott ki mind a
laikusokból, mind a művészekből –
erre tanú e sorok írója is. Sokan úgy
vélekednek, hogy a gesztusokkal való
festés korszaka három-négy évtize-
de végérvényen lezárult, de a Mun-
kácsy-díjas Kopasz munkássága en-
nek élő cáfolata. Illetve az, hogy neve
nemcsak Magyarországon, de kül-
földön is számos helyen jól ismert.

Ha munkáit vérmérsékleti típus
alapján akarjuk jellemezni, akkor
rögtön feltűnik, hogy – bár rendkí-
vül szenvedélyes anyaghasználat jel-
lemzi Kopaszt – előadasmódja alap-
vetően flegmatikus. Képeit nézve
először azt gondoljuk, tisztán festé-

szetről van szó, azonban a tematika és a megoldások világossá teszik, hogy inkább mentális nyomás, belső emóciók alapján jöttek létre, mintsem a festő elődök hatására. Ezért bármennyire fontos, hogy műfajilag hol van a kifejezés esztétikai horizontja, ennél sokkal fontosabb, hogy hol van annak eredete.

A kezdeti figurális próbálkozásoktól eltekintve eddigi életműve gondolati és stilisztikai szempontból is egységes egészet alkot, attól függetlenül, hogy munkásságát jól behatárolható korszakokra oszthatjuk.

Festői munkássága mellett több mint két évtizede foglalkozik szobrászattal. Szobrai letisztult alkotások, melyek a térbe hasítanak éles vonalaikkal. Kopasz szobrai több múzeumban, közgyűjteményben megtalálhatók, itthon és külföldön egyaránt.

Művészete élő voltának legjobb példái a Baján, az új főiskolai épület előcsarnokában látható *Térgesztusok I–II.* című szobrai, valamint *Csodabokor* című alkotása a Magyar Televízió új, óbudai székházának bejáratánál. Ezen kívül rendszeresen részt vesz művésztelepeken Tajvantól Dél-Koreán át Indiáig, vagy tart éppen Budapesten közös kiállítást egy német alkotóval.

Kopasz Tamás képeit le kell írni. Fontos elmondani, hogy milyen

színeket látunk, milyen foltokat, milyen ecsetvonásokat, és hogy azok milyen irányban helyezkednek el. A legfontosabb azonban azt megemlíteni, hogy Kopasz továbbfejlesztette a gesztusfestészetet, mert ké-

pei, különösen ha valaki ismeri azt a zenét, amely az alkotást inspirálta, mindent elárulnak keletkezésük körülményeiről. Szinte követhetjük karmozdulatait, melyek a zene ritmikáját, dinamizmusát hordozzák. A különböző színek a zenei dallamok és az általuk

kiváltott érzelmek közvetítői; a festékcsomók, amelyekből bőven jut a vászonra, szinte elemelkednek attól, és utat nyitnak a végtelenbe.

Aki ismeri Kopaszt, az tudja, hogy nemcsak a képzőművészetben mozog otthonosan, hanem egyfajta modern kori reneszánsz emberként rendkívüli zenei műveltségre tett szert, különösen a barokk zenét illetően. Kevés olyan művész van, aki ennyire ismerné Bach, Händel vagy a 17. század olasz, francia és spanyol mestereinek műveit. Éppen ezért szinte magától értetődik, hogy Kopasz – főként az elmúlt években – festményei címének főként zenei darabok címeit választotta. És az sem véletlen, hogy a közelmúltban létrejött Magyar Händel Baráti Társaság az első között hívta meg tagjai sorába.

A Hungart sorozata bevallottan kortárs művészek munkásságát bemutatató minikönyvsorozat.

Véleményünk szerint inkább ízelítő, hiszen például Kopasz munkásságát ilyen terjedelemben ismertetni nem is lehet, de figyelemfelkeltésnek mindenképpen dícséretes.

Igényes kiállítású kötet a ma is élő és virágzó gesztusfestészet legnagyobb magyarországi alkotójáról. A Mester méltó bemutatása.

TULOK PÉTER

*(Hungart könyvek, Budapest, 2010,
104 oldal, 1995 Ft)*

Depero, a futurista és a futurizmus hatása a magyar avantgárd művészetben

A jóslat olykor valósággá, a jövő jelenné válik – szinte halljuk Fortunato Depero cinikus kacagását az 1915-ben, Rómában róla készült fényképet nézegetve. A felvétel reprodukciója abban a katalógusban látható, amely a 2010. június 4-én, a trianoni békeszerződés kilencvenedik évfordulóján a Magyar Nemzeti Galériában megnyitott *Depero, a futurista* című kiállítás anyagából készült. Depero

egész művészetét jellemzi ez a kacagás; különösen korai alkotói korszakaiban igen közel állt hozzá a játék, a gyermeki vidámság, műveinek meghatározó ihletforrása a mesék mágikus és varázslatos világa, első önálló színházi munkáját, a *Plasztikus balettek* című bábelőadást is gyermekszínház mutatta be. A kiállítás albumában a közel száz színes kép mellett az összeállítók, Gabriella Belli és Gergely Mariann egy-egy írása olvasható három nyelven (magyar, olasz és angol változatban).

Depero azon kevesek egyike, akinek meggyőződése volt – az 1915-ben Giacomo Ballával közösen jegyzett *A világegyetem futurista rekonstrukciója* című kiáltványhoz hűen és Marinetti esztétikájának misszionáriusaként –, hogy „e különleges mozgalom legyőzhetetlen és lázadó szelleme az élet minden területén

érvényesülhet. Legyen az festészet, szobrászat, formatervezés, divat, reklám vagy főzés” (Belli). Gazdag életművében a képzőművészeti és színházi munkák mellett találunk (belső)építészeti terveket, sokszínű tevékenységében Campari-reklámplakátoktól divatlapok címlaptervein és perzsaszönyegeken át egészen az első futurista múzeum létrehozásáig számos

terület helyet kapott. Az 1925-ben, Torinóban készült fénykép – ame-

